

Citát:

*„Je daleko důležitější
dělat správnou věc
než dělat věc správně“*

Peter F. Drucker

Rozhovor s předsedou

Pane předsedo, letos uplyne od založení SVOLu dvacet let. Mohl byste stručně zhodnotit dosavadní činnost organizace? Co považujete za její největší úspěch, co mělo velký význam pro vlastníky, co se Vám naopak nepodařilo?

Organizace před dvaceti lety začínala doslova z ničeho, jen na základě dobrovolné práce několika nadšenců. V prvním roce činil náš rozpočet pouhých 100 tisíc. Postupem času rozšiřovala svou členskou základnu a samozřejmě i činnost. S tím samozřejmě souvisely různé organizační změny v její struktuře, ať již vznik regionálních organizací nebo založení Komory soukromých lesů, a jsem upřímně rád, že se podařilo zajistit fungování SVOL i na těchto úrovních. Nerad bych se chlubil tím, co organizace dokázala, neboť ne vždy jsme při plném nasazení byli úspěšní a řada výzev leží před námi, ale i bilancování, zda jsme splnili to, co jsme si společně předsevzali, je určitě zapotřebí. Podařilo se nám za ta léta prosadit několik novel zákonů hlavně v oblasti navrácení majetku a doufám, že i ta právě sněmovnou probíhající, která se týká navrácení zbytku lesů, na kterých hospodář Vojenské lesy a statky, bude zdárně završena (sněmovní tisk č. 479 pozn. red.). V problematičtějších oblastech jako je ochrana přírody a myslivost jsme za tu dobu zaznamenali jen dílčí úspěchy.

pokračování na str. 2. »

Ilustrační foto: Ing. Martin Kodeš

Náměstek ministra vlastníky lesů nepotěšil

22. února se v jihlavském Hotelu Gustav Mahler uskutečnila 8. valná hromada SVOL-komory soukromých lesů. Mezi majitele lesů zavítal nový náměstek ministra zemědělství pro úsek lesního hospodářství Radek Braum. Ve svém vystoupení přednesl zdraví jednatelů, ale na příslib konkrétní spolupráce a zapojení vlastníků lesů do přípravy věcného záměru nového zákona o lesích, na němž ministerstvo dle vyjádření pana náměstka již pracuje, čekali všichni účastníci marně. Podobně vyzněla i odpověď na dotaz týkající se přesunu příspěvků na hospodaření v lesích z krajů zpět do centra, kdy centrálním poskytovatelem by bylo Ministerstvo zemědělství a administrátory krajské úřady, jako tomu bylo před uplatněním zákona o rozpočtovém určení daní v roce 2005.

Podporu tomuto kroku vyjádřil na stejném místě v loňském roce předchůdce pana náměstka Jiří Novák i další představitelé resortu a to zejména z důvodu nejednotného přístupu při vytváření podmínek pro poskytování těchto příspěvků, znevýhodňování některých vlastníků lesů oproti ostatním, oslabování konkurenceschopnosti lesních majetků v mezinárodním kontextu, menší pružnosti administrace při schvalování výdajů orgány krajů, ale i komplikací při prosazování jednotné lesnické politiky. Finanční prostředky na hospodaření v lesích totiž výše zmiňovaný zákon neoznačil jako účelově vázané, a tak každým rokem dochází v některých krajích k velice razantnímu snižování jejich objemu, stanovení limitů dotací na jednoho vlastníka apod.

pokračování na str. 2. »

Mezinárodní lesnický a myslivecký veletrh

SILVA REGINA

31. 3. - 4. 4. 2012 • BRNO - VÝSTAVIŠTĚ

Nevíte si rady při správě svého lesa? Nevíte, čím zalesnit, jak ochránit vysázené kultury, kde získat dotace na zalesnění nebo nákup lesní techniky? Hledáte pro svůj provoz dodavatele dřevní hmoty? Navštivte stánek celostátního Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v pavilónu Z.

Jsme připraveni Vám pomoci odbornou radou a konzultací. Pro Vaše děti máme přichystány soutěže s lesní tematikou.

Těšíme se na Vás v pavilónu Z.

Poděkování

V loňském roce ukončili aktivní činnost a též své působení v republikovém výboru SVOL dva naši dlouholetí spolupracovníci, Ing. Zdeněk Petřík, ředitel akciové společnosti Městské lesy Hradec Králové, a ředitel Lesního úřadu Děčín Ing. Pavel Filip.

Ing. Petřík patřil již v roce 1991 k nejaktivnějším správcům převzatých lesních majetků, kteří připravovali založení našeho Sdružení, a o rok později se stal jedním ze čtyř zakládajících členů SVOL. Výrazně přispěl i k novele zákona č. 172/1991 Sb., o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí, a k úpravám dalších legislativních norem, které se týkají lesního hospodářství. Jako člen a později místopředseda republikového výboru se věnoval zejména dotační politice. Zasloužil se o prosazení mnoha připomínek a požadavků vlastníků lesů do Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství a Horizontálního plánu rozvoje venkova, určených na období 2004-2006, a při přípravě pravidel čerpání evropských dotací z Programu rozvoje venkova na léta 2007-2013.

Z jeho nedávných aktivit naši členové bezpochyby ocenili několik odborných exkurzí, které zorganizoval na lesním majetku města k problematice borového hospodářství a přirozené obnovy. Za výjimečné výsledky v oblasti rozvoje lesního hospodářství obdržel v roce 2007 od Magistrátu v Hradci Králové cenu „Primus inter pares“. Ve Východočeském kraji se významně zasloužil také o rozvoj lesní pedagogiky.

Ing. Pavel Filip byl trvale členem republikového výboru SVOL již od roku 1996. V polovině devadesátých let byl aktivně zapojen do příprav zákona č. 289/1995 Sb., o lesích, později se angažoval zejména v oblasti státní dotační politiky a na jednáních o složité lesnické problematice v obtížných podmínkách severních Čech. Od roku 2002 stál v čele Severočeského regionu SVOL, který ač rozlohou a počtem členů patří v rámci SVOL k nejmenším, pod jeho vedením vzkvétal. Nezapomenutelná je například exkurze do Národního parku Šumava, kterou pro členy regionu zorganizoval v roce 2010.

Jménem všech členů SVOL bych chtěl tímto oběma kolegům upřímně poděkovat za jejich dlouholetou a obětavou práci, jejíž výsledky byly nám všem ku prospěchu. Pro jejich nástupce v republikovém výboru nebude snadným úkolem je nahradit.

Ještě jednou Vám – Zdeňku a Pavle – za Vaši práci srdečně děkuji a přeji Vám aktivní a spokojené prožití nepočítaných let příštích. Doufám, že se s Vámi budeme setkávat na některých našich akcích i v budoucnu.

Jménem republikového výboru SVOL
Ing. František Kučera, předseda

Ve vedení resortu zemědělství se za dobu existence SVOLu vystřídal třináct ministrů, v resortu životního prostředí dokonce čtrnáct. Jak se Vám v takovém prostředí daří naplňovat poslání organizace?

Tyto neustálé změny, nejen ve vedení uvedených resortů, ale i v Poslanecké sněmovně, mají na naši práci samozřejmě velký dopad. Možnosti prosadit nějaké naše požadavky ve sněmovně se neustále zhoršují. Když bych udělat takové srovnání, prvních deset let po roce 1991 byla atmosféra ve sněmovně tvůrčí, poslanci byli ochotni vyslechnout naše názory, všem nám šlo o věc. Poslední roky všechno ovládá politika, nebo spíše politikaření. Za vším je nějaký „politický handl“, odborné záležitosti ustupují do pozadí a tento trend se bohužel prohlubuje. Obsazení vedoucích postí na ministerstvech neodborníky nepovažuji za příliš šťastné řešení. Komunikace odborných problémů je potom velmi obtížná, když navíc chybí koncepce.

Česká republika nemá jasno v tom, kam směřovat své lesnictví?

To je právě to. Aktuální oficiální dokument, který by obsahoval zásady státní lesnické politiky, bohužel neexistuje. Poslední takový dokument pochází z roku 1994. Dřevěná kniha z dílny ministra Fuksy se týká jen a pouze státních lesů, a to ještě pouze jejich produkční funkce, tendrů a zpeněžení dřeva! Ostatními funkcemi státního lesa se vůbec nezabývá, jako by neexistovaly. Dá se říct, že jediným světlým bodem pro vlastníky lesů je Národní lesnický program II schválený na období 2007-13. Jednání o jeho naplňování v praxi však v některých zásadních otázkách zabředla do nekonečných diskusí a nejasných závěrů, což jeho význam bagatelizuje. Zcela proti přirozenému postupu se jeví nová iniciativa ministerstva, a to vypracování věcného záměru nového zákona o lesích. Pod pokličkou, bez účasti vlastníků a dalších zainteresovaných stran!

Další vývoj tedy vidíte velmi skepticky.

Bohužel. Současná situace, kterou bych přirovnal k soumraku českého lesnictví, není výsledkem posledních dvou až pěti let, ale systému transformace lesního hospodářství po roce 89. Vznikla řada privátních subjektů, které podnikají na státním majetku, ale stát přitom nestanovil jasná pravidla, jak má být státní les spravován, zda a jaké veřejné zájmy má naplňovat. Tyto anomálie se pak projevují i v dalších oblastech a mají dopad i na ostatní majitele lesa.

Situace u státního podniku LČR je jakési české specifikum, které nemá v Evropě srovnání. Jak se ale vyvíjí pozice vlastníků obecních nebo soukromých lesů v zemích EU? Je vývoj podobně neradostný?

Snahy Evropské unie o ochranu a zlepšování životního prostředí, rozvoj venkova a posílení konkurenceschopnosti lesnictví si vzájemně odporují a ve výsledku situaci vlastníků lesů ztěžují. Ukázkovým příkladem je nařízení o kontrole pohybu dřeva. Jeho primárním cílem bylo zabránit vstupu nelegálně těžného dřeva (především z tropických oblastí) na trh Evropské unie, ale jako bumerang se vrací vlastníkům lesa v Evropě v podobě dalších povinností.

Aktuálně svádějí velký boj s požadavky ochrany přírody vlastníci lesů na Slovensku, kde se připravuje nový zákon o lesích. Hájení vlastnických práv ve vztahu k ochraně přírody je však stále obtížnější i v zavedených demokraciích. Návrh novely zákona o ochraně přírody a krajiny, který byl počátkem října 2011 předložen k připomínkování v Dolním Rakousku zaváděl např. posuzování vlivu na životní prostředí u projektů v oblasti lovu a rybářství, dále speciální ekologický dozor nad stavební činností s úhradou nákladů navrhovatelem stavby, zrušení nutnosti souhlasu majitele

pozemku v procesu vyhlášení území za přírodní parky apod.

Význam a role zájmových organizací vlastníků lesů se tedy zvyšuje?

Myslím, že existence takových sdružení má zásadní význam, i když a nebo právě proto, že je prosazování oprávněných zájmů majitelů lesa stále složitější. Konkrétním přínosem pro člena SVOL je přístup k řadě informací, může se zapojit do společného obchodu, a to mu přinese i určité finanční výhody. V případě, že má vlastník takové schopnosti, znalosti a potřebu veřejně se angažovat ve prospěch celku, může se sám aktivně do práce SVOLu zapojit, což velmi vítáme. Jednak z toho důvodu, že jsme organizace nezisková a dobrovolná, založená na demokratických principech a jednak i proto, že jsme v současné době svědky jakéhosi generačního zlomu uvnitř SVOLu. Řada lidí, kteří stáli u jeho založení, svou aktivní činnost ukončila, někteří se chystají učinit tak v nejbližší době a tak je potřeba pro společnou věc získávat mladší kolegy.

Na co se SVOL soustředí v nejbližší době? Jaká je vize organizace pro dalších 5-10 let?

V příštích deseti letech bude asi nejdůležitější tvorba nového lesního zákona jako základní normy pro vlastníky lesa. Cílem naší práce v příštích dvou, možná třech letech, bude prosadit nejprve do věcného záměru zákona a potom do nového zákona prvky, které jsou obvyklé v lesnických vyspělých zemích.

Před několika dny ministr zemědělství prohlásil, že by se měl novelizovat zákon o myslivosti, a to hlavně z důvodu snížení vysokých stavů zvěře, které v některých oblastech působí neúnosné škody, posílení vlastnických práv vlastníků honebních pozemků a připustil i diskusi o snížení výměry honitby. S tím mohu jen souhlasit, ale vzhledem k tomu, že za necelé dva roky končí období smluvního pronájmu honítek a teprve nyní celý legislativní proces začíná, myslím, že je na to strašně málo času. Tento krok měl přijít již před rokem. Zákon o myslivosti je Pandořina skříňka, nikdy nevíte, co se během legislativní cesty stane. Je tam příliš mnoho partikulárních zájmů.

Samostatnou kapitolou je dotační politika. Příspěvky na hospodaření v lesích poklesly od roku 2005, kdy byly převedeny na kraje z jedné miliardy zhruba na 250 miliónů. V některých krajích je situace skutečně zoufalá, jedná se o zlomky původních částek. Jednali jsme v této věci s představiteli krajů i Asociace krajů, snažili jsme se o to, aby se částky dotací nesnižovaly, aby byly ve všech krajích jednotné podmínky. Naše argumenty nebyly až na výjimky vyslyšeny. Před dvěma lety jsme začali jednat s náměstkem ministra o možnosti převedení dotací zpět do rozpočtu Ministerstva zemědělství. Na posledním jednání zhruba před dvěma měsíci takovou eventualitu náměstek ministra kategoricky zamítl.

Všechno to vyznívá strašně pesimisticky a beznadějně

Souvisí to s tím, jak mizerná je celková politická situace ve státě, ale i v Evropě. Není to jen záležitost lesnictví, i když to nás pochopitelně zajímá nejvíce. Jak jsem už uvedl, i v zemích, kde vlastnická práva nebyla přerušena totalitním režimem, přitahuje a bez iniciativy vlastníků pozemků a jejich hospodářů lze očekávat další omezení, ať z Bruselu, nebo z Prahy. Ozývají se požadavky na členění lesů na speciální – volnočasové, plantáže, divočinu, omezování aktivního hospodaření v lesích, a přitom využívání obnovitelné dřevní suroviny je klíčem k řešení žhavých otázek životního prostředí.

Abychom ale skončili trochu radostněji – před chvílí jsem se dozvěděl, že zmiňovaná novela zákona 172 právě hladce prošla ve třetím čtení v Poslanecké sněmovně a postupuje do Senátu.

Děkuji za rozhovor.

Marie Růžková

Vstřícný postoj Kraje Vysočina k potřebám majitelů lesa, na jednání prezentovaný radním kraje pro oblast zemědělství, lesního a vodního hospodářství Josefem Matějkem, je v rámci republiky spíše výjimečný, a proto SVOL záměr ministerstva vrátit příspěvky na hospodaření v lesích zpět do centra přivítal. Vlastníkům lesů v ostatních krajích tak svítla naděje, že v rámci státu bude postupováno jednotně a nebudou diskriminováni. Jak se však bude situace dále vyvíjet, je otázkou.

Účastníci si s velkým zájmem vyslechli příspěvek Martina Flory, ve kterém poukázal na posilování pravomoci orgánů státní správy v novelizacích zákonných předpisů v uplynulých letech a uvedl principy, na nichž by měl být postaven věcný záměr nového zákona o lesích odpovídající zása-

dám chování v demokratické společnosti. (Podrobnosti na str. 5)

V odpolední části byly projednávány vnitřní záležitosti organizace a volby do jejích orgánů. „Zájem o členství v Komoře soukromých lesů má stoupající trend,“ konstatoval na závěr zasedání staronový předseda Komory Tomáš Czernin, „přesto je potřebné zapojit do její činnosti další majitele lesa a posílit tak mandát SVOLu při jednáních se státní správou“. Místopředsedou Komory byl na další dva roky zvolen Josef Marian Bartoň-Dobenín z Nového Města nad Metují a dalšími členy jejího představenstva Dominik Božek, předseda představenstva rodinné firmy Mensdorff-Pouilly v Boskovicích, Michael Johannes Podstatzký-Lichtenstein z Velkého Meziříčí a Ctibor Záruba.

Bc. Marie Růžková
tajemnice SVOL

Z valné hromady Komory soukromých lesů v Jihlavě. Foto: archiv SVOL.

Jaká budou skutečná omezení vlastníků při hospodaření ve vyhlášených evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000?

Novela č. 349/2009 Sb. zákona 114/1992 o ochraně přírody a krajiny v § 45c) zmocnila vládu vymezit svým nařízením evropsky významné lokality (EVL), které budou muset být pro ochranu tzv. naturových fenoménů (druhy, stanoviště) vyhlášeny jako zvláště chráněné území. V ostatních EVL bude platit režim tzv. základní ochrany. Pravidla hospodaření ve všech EVL, která bude nutné dodržovat, aby vlastník pozemků nemohl být obviněn z ohrožení

chráněného fenoménu, budou obsažena v elaborátu „Souhrn doporučených opatření“, ve zkratce SDO. Tyto elaboráty bude pro MŽP projednávat a zpracovávat AOPK v období 2012 – 2015.

SVOL vždy deklaroval zásadu, že ochranu přírody nelze smysluplně realizovat bez pozitivní motivace a zapojení vlastníků a správců pozemků. Jak jsme vás informovali v minulém vydání Zpravodaje, z iniciativy pana Francesca Kinského dal Borgo proběhl v období říjen 2011 – únor 2012 pilotní projekt Ministerstva životního prostředí, Agentury ochrany přírody a krajiny, SVOL, Evropského sdružení vlastníků půdy (ELO) a dotčených krajských úřadů, který měl ověřit způsob projednávání „Souhrnů doporučených opatření“ mezi orgány ochrany přírody a vlastníky pozemků.

Základním požadavkem při jednání bylo definování předmětu ochrany evropsky významného stanoviště/druhu z pohle-

du celoevropského významu dané lokality. Proč? Není výjimkou, že jsou v České republice jako EVL vyhlášeny naprosto okrajové, náhodné a z evropského pohledu netypické výskytů stanovišť a druhů zařazených na evropský seznam ohrožených a kriticky ohrožených druhů. Je dokonce možné, že na některých vyhlášených EVL se předmět ochrany vůbec nevyskytuje. Z tohoto důvodu je nutné se seznámit s databází výskytu předmětů ochrany.

Nezřídka jsou vyhlášeny EVL a PO (ptačí oblasti) pro ochranu druhů zařazených na evropský seznam ohrožených a kriticky ohrožených druhů, u nás však nepůvodních a ohrožujících naše domácí populace, ekosystémy a působících významné hospodářské škody.

Mnohdy z dostupných podkladů není jasný přesný průběh hranic, nejsou zjištěny vlastnické vztahy.

Ze strany orgánů ochrany přírody jsou někdy vznášeny neodůvodněné požadavky. Např. ponechání stromů samovolnému rozpadu bez smluvního převzetí zodpovědnosti za ohrožení bezpečnosti osob a majetku není doposud uspokojivě vyřešeno. Rovněž byly konstatovány neprůkazné podklady pro výskyt chráněného fenoménu (např. nálezy pouze imaga páchníka hnědého nejsou dle dobrozdání přízvaného entomologa dostatečně průkazným důkazem trvalého výskytu – může se jednat pouze o přelety z okolí).

Obvyklé požadavky orgánů ochrany přírody, např. na omezení velikosti holých sečí a ponechání výstavků samovolnému rozpadu bývají mnohdy i v rozporu ve vztahu k ekologickým požadavkům chráněného fenoménu.

Doporučení vlastníkům lesů

Tyto a obdobné problémy byly předmětem diskuse při projednávání SDO pro EVL na majetku pana Franceska Kinského dal Borgo. Výsledek jednání byl zhodnocen na pracovním semináři dne 29. února na Ministerstvu životního prostředí, z jehož strany bylo přislíbeno, že:

Agentura ochrany přírody a krajiny zpracuje harmonogram projednávání SDO pro všechny EVL a předá jej SVOLu. Všichni dotčení vlastníci budou mít možnost přihlásit se k účasti na přípravě SDO u příslušných regionálních pracovišť AOPK. Důrazně proto doporučujeme všem vlastníkům, aby této možnosti využili. Pokud této možnosti vlastníci lesa nevyužijí, bude s nimi projednáno až výsledné znění SDO. V této fázi však uplatnění připomínek vlastníků bude již komplikovanější, neboť zpracovatelé SDO budou obhajovat výsledky své již odvedené práce.

Zároveň byla na semináři diskutována nedokonalost vyhlášky 355/2006 Sb. o náhradách újmy vzniklé omezením lesního hospodaření. MŽP připravuje novelu, která by kromě novelizovaných vzorců výpočtů dle současného znění vyhlášky, znaleckých posudků umožnila i adekvátní paušální náhrady.

Doporučená osnova jednání při zpracování SDO EVL Natura 2000:

- Označení lokality**
- Předměty ochrany EVL/PO (stanoviště a druhy, které mohou být dotčeny lesním hospodařením)**
- Mapa lokality a popis hranic**
- Seznam významných vlastníků – doporučujeme vést jednání za účasti všech významných vlastníků lesa na dané lokalitě (více hlav více ví)**
- Podklady k provedeným průzkumům dokládajícím výskyt naturových fenoménů (nálezové databáze – AOPK, SSOP, místní specialisté)**
- Výskyt a ekologické nároky předmětů ochrany, význam jejich ochrany**
- Předpoklady pro nezhoršování podmínek výskytu – které lesnické činnos-**

ti mohou negativně ovlivnit předmět ochrany

8. Význam předmětu ochrany, zejména v kontextu směrnic EU – zda se jedná o endemit nebo okrajový výskyt jinde hojného druhu/stanoviště)

9. Předpokládaná nezbytná omezení vlastníka lesa s ohledem na předmět ochrany EVL

10. Způsob náhrady újmy

11. Návrhy na smluvní monitoring a management předmětů ochrany EVL vlastníkem lesa

Jednání nebudou jednoduchá, neboť pro vlastníka lesa je obtížné zástupcům orgánů ochrany přírody vysvětlit a zdůvodnit své námitky k neoprávněnosti některých požadavků ochrany přírody. Nicméně jiná cesta než trpělivé vysvětlování a zdůvodňování našich připomínek není a pokud vlastník lesa chce své názory uplatnit, musí tuto náročnou cestu absolvovat.

Ing. Stanislav Janský, 2. místopředseda SVOL
Ing. Roman Šimek, člen předsednictva SVOL

Ze zahraničního tisku

Greenpeace požaduje okamžitý zákaz těžby v listnatých porostech nad 140 let

Experti Greenpeace požadují u ministra životního prostředí Bavorska Dr. Marcela Hubera okamžitý zákaz těžby v listnatých porostech starších 140 let a jejich ponechání samovolnému vývoji. Vlastníci lesů poukazují na to, že v Bavorsku nejsou žádné pralesy a jen po generace obhospodařované lesy, a tyto nejsou obhospodařováním ohroženy (naopak na příkladu státních lesů celé spolkové země ukazují na nárůst těchto lesů o téměř 30% v posledních 25 letech). Vlastníci lesů posílají protestní dopis jmenovanému ministrovi tohoto znění:

„Vážený pane ministře, naše rodiny obhospodařují po generace lesy Bavorsku trvale udržitelným způsobem. Lesy udržujeme a pečujeme o ně, aby také v budoucnosti mohly naplnit všechny funkce pro celou společnost.

Tyto lesy jsme vytvářeli, Greenpeace je chtějí nechat bez využívání. Chceme pro budoucnost takové lesy, které přispívají k ochraně klimatu, udržují rozrůzněnost a druhovou pestrost a zároveň jsou důležitým hospodářským odvětvím a zajišťují pracovní místa.

Chceme udržet náš základ existence, náš majetek. Po generace jsme dokazovali, že z aktivního obhospodařování lesů má prospěch celá společnost a životní prostředí.

My, majitelé lesů, podstatně přispíváme k tomu, že naše země je hodnotná pro život.

Budte nápomocen k tomu, aby naše budoucnost a s tím spojená budoucnost Bavorska nebyla zničena.“

Situace na trhu se dřívím

Odběratelé tlačí na ceny smrku. Po delších odstavkách na přelomu roku jsou odběratelé surovinou dostatečně zásobeni. Nabídka dříví je též částečně ovlivněna kalamitami na severu Evropy.

Trh s řezivem je ovlivněn globální hospodářskou situací a zůstává v značné nejistotě.

Odběratelé smrkové kulatiny tlačí na snížení ceny o 2 – 5 EUR/m³, což se částečně v 1. čtvrtletí 2012 podařilo v rozpětí 2 -3 EUR/m³.

Podle Der bayerische Waldbesitzer, Nr. 1 March. 2012, přeložil a upravil Ing. Josef Vovesný

Informace pro žadatele o dotace z osy II. Programu rozvoje venkova

Platby v rámci Natury 2000 v lesích

Dne 1. dubna 2012 vejde v platnost novela Nařízení vlády č. 147/2008 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen NV).

Změny od roku 2012:

- do opatření Natura 2000 v lesích bude nově možné zařadit pouze celou porostní skupinu, která ze 100% své plochy leží na území Natura 2000,
- na porostní skupiny, které byly zařazeny do opatření podle původních podmínek, ale již nebudou splňovat podmínku nového znění NV a nebudou z celé své plochy ležet na území Natura 2000, se bude vyplácet poměrná část dotace pouze na tu část porostní skupiny, která leží na území Natura 2000,
- k žádosti o dotaci již nebude nutné dokládat výpis z katastru nemovitostí a potvrzení MŽP o tom, že se porostní skupiny z celé své plochy nacházejí na území Natura 2000,
- v novém znění NV je upřesněn postup žadatele při převodu závazků v rámci opatření Natura 2000 v lesích,

- podle nového znění NV bude ukončen příjem žádostí o zařazení do tohoto opatření v roce 2013 v souvislosti s koncem programového období PRV – rok 2013 bude posledním rokem, kdy bude možné podat žádost o zařazení do tohoto opatření.

Lesnicko environmentální opatření

Dne 15. dubna vejde v platnost novela Nařízení vlády č. 53/2009 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na lesnicko-environmentální opatření, ve znění pozdějších předpisů (dále jen NV).

Změny od roku 2012:

- k žádosti o dotaci nebude nutné dokládat výpis z katastru nemovitostí,
- hodnota zakmenění se bude uvádět v žádosti o zařazení a dotaci pouze u víceetážových porostních skupin. V žádosti o dotaci nebude hodnota zakmenění potvrzována odborným lesním hospodářem,
- v žádosti o zařazení a dotaci bude žadatel nově uvádět třídu navýšeného podílu melioračních a zpevňujících dřevin,
- v novém znění NV je upřesněn postup žadatele při převodu závazků v rámci lesnicko-environmentálního opatření,
- podle nového znění NV bude ukončen příjem žádostí o zařazení do tohoto opatření v roce 2013 v souvislosti s koncem programového období PRV.

Žádosti o zařazení a dotaci se pro rok 2012 podávají na místně příslušné AZV nejpozději do 15. května 2012.

Aktuální dokumenty (formuláře, příručka, metodika apod.) budou na stránkách Státního zemědělského a intervenčního fondu www.szif.cz nejpozději do konce dubna.

Zdroj: Státní zemědělský intervenční fond, Zpravodajství 16.3.2012

Vláda neprojednala předloženou novelu zákona o lesích

Ilustrační foto: Ing. Martin Kodeš

V minulém čísle Zpravodaje jsme Vás informovali o připomínkovém řízení a předložení novely lesního zákona vládě ke schválení. Tato novela byla během minulého roku podrobně projednávána a řešila většinu potřebných úprav současného znění zákona č. 289/1995 Sb., o lesích. Vláda se však novelou na svém zasedání 25. ledna nezabývala. Dle informací z ministerstva bylo jejím pracovníkům uloženo vypracování návrhu věcného záměru nového zákona o lesích, a to do konce tohoto roku. Důvody tohoto neočekávaného rozhodnutí nám nejsou známy. Předpokládali jsme, že schválení této novely vládou a posléze Parlamentem ČR poskytne

dostatečný časový prostor k diskuzi o zásadách státní lesnické politiky a všech aktuálních problémech lesního hospodářství, což považujeme za nezbytný předpoklad přípravy zcela nového zákona o lesích.

První „Návrh věcného záměru novely lesního zákona“ byl zpracován již v roce 1999 a znovu připravován po pěti letech v roce 2004. SVOL tyto snahy odmítal jako předčasné z důvodů chybějících zásad lesnické politiky a také proto, že v předložených návrzích se promítala snaha orgánů státní správy získat zpět alespoň část svých pravomocí, mírně omezených záko-

pokračování na str. 4. »»

nem č. 289/1995 Sb.

Nabídka předsedy SVOL ke spolupráci na přípravě věcného záměru nového zákona o lesích nebyla bohužel akceptována, a tak můžeme pouze vyčkávat, jaká překvapení bude zpracovaný návrh obsahovat. Malá skupina pracovníků Ministerstva zemědělství, která byla tímto závažným úkolem pověřena, má dnes (kromě platného zákona a odmítnuté novely) k využití jediný aktuální podklad: Národní lesnický program na období do roku 2013, schválený vládou dne 1.10.2008. Rádi bychom věřili, že bude respektován a využít základní princip tohoto dokumentu, který zní „Obhospodařování lesů trvale udržitelným způsobem při omezování administrativních zásahů státu na nevyhnutelné minimum, při motivačním působení státní lesnické politiky na podporu veřejných zájmů a při zvyšování odpovědnosti vlastníků lesů za jejich majetek. Předpokládá se diferencovaný přístup k lesům podle kategorie, velikosti a druhu vlastnictví“, přičemž „větší důraz na plnění sociální a ekologické funkce lesů prostřednictvím zákonných ustanovení bude kladen na lesy ve vlastnictví stáru, případně obcí...“.

Dalším východiskem (proklamovaným též institucemi Evropské unie), z kterého by měl věcný záměr nového lesního zákona vycházet, je uznání a podpora tří rovnocenných pilířů evropského lesního hospodářství – ekonomického, ekologického a sociálního – přičemž žádný z nich nesmí být ostatním nadřazen či potlačován. Současná legislativa i realita v České republice tuto zásadu dostatečně nerespektuje. Pilíř sociální, zejména vliv lesního hospodářství na zaměstnanost a rozvoj venkova, je zcela přehlížen, konkurenceschopnost i ekonomika hospodaření s lesním majetkem je ohrožena stále narůstajícími požadavky ekologických organizací i orgánů ochrany přírody. V současné době je v České republice přes 750.000 ha (tj. 28% lesní půdy) zařazeno do zvláště chráněných území, zhruba tutéž plochu (včetně překryvů se ZCHÚ) zaujímají evropsky významné lokality systému Natura 2000, další omezení hospodaření jsou požadována v lesních komplexech tzv. Územního systému ekologické stability. Zahrneme-li do tohoto seznamu ještě nároky vodohospodářů v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů a představy o obhospodařování lesů v chráněných oblastech přirozené akumulace vod, které zaujímají 300.000 ha (bez překryvů s lesy v národních parcích), je výměra lesů, jejichž produkční možnosti lze využívat bez omezení, velmi omezená. Jsme přesvědčeni, že je v zájmu celé společnosti zaměřit dalšímu rozšiřování zájmových území Ministerstva životního prostředí a zajistit, když ne nárůst, tedy alespoň zachování současné výše produkce dřevní hmoty. Jde nejen o dodávky obnovitelné suroviny a zajištění provozu domácího dřevozpracujícího a papírenského průmyslu. Význam dřeva a jeho co nejširšího využívání je uznáván i z hlediska ochrany přírodního prostředí, především pro svoji schopnost dlouhodobého poutání a stabilizace koloběhu uhlíku (čímž významně přispívá ke snížení dopadů očekávaných klimatických změn) a též je ekologicky nejčistší surovinou pro výrobu energie. V této souvislosti lze připomenout, že opatření „Iniciovat vypracování mezirezortního projektu pro zvýšení využití tuzemského dříví jako zdroje energie, stavebního materiálu i průmyslové suroviny a důležitého nástroje k dlouhodobému poutání uhlíku“ je uvedeno již v materiálu „Koncepte rezortní politiky ministerstva zemědělství pro období před vstupem ČR do Evropské Unie“ z roku 1999.

Zcela zásadní otázkou, kterou by měl návrh věcného záměru řešit, je stanovení hranic nezbytných minimálních omezení hospodaření z důvodu veřejného zájmu, a to diferencovaně pro lesy různých druhů vlastnictví. Asi se shodneme na povinnos-

ti zachovat les a dodržovat zásady trvale udržitelného hospodaření, s určitými omezeními i na volném přístupu veřejnosti též do lesa v soukromém vlastnictví, předmětem diskuze bezpochyby budou konkrétní příkazy a omezení vlastníka rozhodovat o způsobu obhospodařování svého lesního majetku - například současný předpis, kterými dřevinami a v jakém poměrném zastoupení je povinen les obnovovat.

Jsme si vědomi, že posláním lesů je obecně považováno za multifunkční, nicméně sladit často i protichůdné požadavky a nároky různých rezortů a zájmových skupin (obvykle vydávaných za veřejný zájem) je v obecné rovině téměř nemožné. Doufáme proto, že především v lesích v soukromém vlastnictví bude rozhodnutí o tom, jak v jednotlivých porostech hospodařit, ponecháno v rukách vlastníka a jeho lesního hospodáře.

Ing. Ctibor Záruba
odborný poradce SVOL

Aukce cenných listnatých sortimentů v Rakousku

První únorový den se v obci Heiligenkreuz, jihozápadně od Vídně konal 10. ročník aukce cenných listnatých sortimentů pořádaný Lesnickým sdružením při rakouské Agrární komoře. Na této aukci se objevilo i několik návštěvníků z řad členů SVOL a díky iniciativě firmy Fine Dream s. r. o. se této akce zúčastnili, i když jen na úrovni pozorovatelů, také Ing. Václav Toman a Ing. Petr Jelínek.

Myšlenka pořádání těchto aukcí vychází z faktu, že v Rakousku je velký počet vlastníků lesů s malou výměrou vlastního lesa, kteří nemohou vyrobit větší množství cenných sortimentů pro ucelený autonáklad, a ze snahy umožnit i těmto malým vlastníkům prodej cenných sortimentů za výhodné ceny.

Aukce je pořádána jen pro vybrané cenné listnaté sortimenty, výjimečně je do aukce přijat modřín, či douglaska, až na výjimky se neobchoduje buk, bříza, jasan, olše černá, lípa, topol, vrba. Každý kus je očíslován číslem z vylosovaného pořadí a dopraven na centrální sklad k prohlídce. Majitelé lesa, tedy prodávající, obdrží v každém případě mnohem vyšší cenu, než při přímém prodeji na pile v místě. Kupující mohou naopak vybírat podle svých požadavků a potřeb z mnohem bohatší nabídky. Nabízené sortimenty jsou svezeny z celé oblasti (Dolní Rakousko) na místo aukce, odvoz zajišťuje buď Lesnické sdružení, nebo sám vlastník podle možností a výhodnosti pro něj. Prohlídka slouží k tomu, aby obchodníci se dřevem nemuseli kupovat tzv. zajíce v pytli. Po svozu, označení kmenů vylosovaným pořadím a umístění na manipulační ploše si mohou kupující nabízené kmeny dobře a v klidu prohlédnout. Každý kupující ohodnotí pro něho zajímavé kmeny svou vyšší nabídkou a napsanou ji uloží do obálky, zalepí a poté předá pořadateli aukce. Na rozdíl od všeobecně používané přímé aukce systémem „poprvé, podruhé, potřetí, prodáno“ zůstávají obálky s nabídkami až do aukčního dne neotevřené. V aukčním den jsou pak obálky rozlepeny a nejvyšší nabídky je daný kmen „přiklepnut“. Další navyšování ceny není od tohoto okamžiku dovoleno.

Časový harmonogram aukce

Zájemce o prodej dříví v této aukci kontaktuje lesní poradce v Lesnickém spolku Agrární komory (**září - říjen**),

přičemž si může stanovit minimální cenu, kterou chce prodejem dosáhnout.

Určení specialisté nabídnuté stromy nastojato ohodnotí a rozhodnou, jestli daný strom do aukce přijmou.

Prodávající provede na své náklady těžbu stromu, výrobu a přiblížení vybraného sortimentu (**do poloviny prosince**).

Koordinovaný svoz vybraných kmenů lesními pomocníky, případně vlastní odvoz (**konec prosince – začátek ledna**).

Vlastní aukce probíhá vždy **koncem ledna**.

Výhody aukcí

- Dosažení vyššího výnosu pro vlastníky lesa díky nabídce kvalitativně nejceněnějších sortimentů (kmenů) široké vrstvě kupujících
- Zvyšování povědomí veřejnosti o vlastnostech a kvalitě listnatých sortimentů a o nutnosti odborné péče o listnaté dřevo
- Budoucí nejvyšší příjmový potenciál díky intenzivnímu hospodaření s listnatými sortimenty
- Snížení nákladů na nákup a dopravu pro obchodníky se dřevem a jednotlivé dřevozpracující firmy.

Výsledky aukce cenných sortimentů 2012

Desátého ročníku aukce cenných sortimentů se zúčastnilo 369 prodávajících s průměrnou nabídkou 3,1 m³ dříví. Prodáno bylo 1 153 m³ dříví, při počtu 23 dřevin. Nejčastěji se prodávaly výřezy DB, JV kleny, třešně, dále hrušeň, ořešák vlašský, ořešák černý a javor mléč. Jako zajímavost např. třešeň ptačí, zerav, jilm či babyka. Průměrná dosažená cena byla 337 EUR/m³ a nejvyšší dosažená cena

byla u javoru kleny 6 500 EUR /m³. Ano, to není překlep, takto vysoké ceny skutečně bylo u jednoho kusu dosaženo. Cena přesahující 160 tis. Kč/m³ byla dosažena u výřezu javoru kleny, který měl specifickou kresbu dřeva a materiál z tohoto kusu bude použit na obklady interiéru hotelu. Aukce se zúčastnilo celkem 29 kupujících.

Ještě několik údajů o nákladech pro vlastníky. Každý účastník platí organizační poplatek 15 EUR/m³ a navíc dopravní náklady. Ty jsou odvislé od vzdálenosti na sklad – 1 hodina provozu nákladního auta s hydraulickou rukou stojí 77 EUR, průměrný náklad na odvoz 1 m³ je 25 EUR. Aby se tedy prodej prostřednictvím aukce vyplatil, musí být dosaženo lepšího výnosu než při prodeji v místě pokácení o více než 40 EUR, což sice u té nejvyšší dosažené ceny vypadá jako samozřejmost, přesto to nutí prodejce nabízet do aukce opravdu jen tu nejvyšší kvalitu.

Celá aukce byla z hlediska vlastníků menších výměr lesů velice zajímavá, ale možnosti prodeje vybraných sortimentů by jistě ocenily i velké majetky, které ostatní sortimenty běžně prodávají. Vždyť i u velkých firem končí často snaha o prodej cenných sortimentů, zejména I. třídy konstatováním, že jeden nebo dva kusy se nevyplatí nikam vozit, a tato hmota je prodávána za mnohem nižší cenu, než by odpovídalo kvalitě jednotlivých kusů. Určitě byla tato návštěva zajímavou inspirací pro všechny návštěvníky z ČR.

Ing. Jelínek Petr
Ing. Václav Toman

Z aukce cenných listnatých sortimentů v Rakousku. Foto: archiv SVOL.

Právní poradna

1. Kde a za jakých podmínek může vlastník (nájemce) lesa umístit na cestu vedoucí do jeho lesa nebo jeho lesem procházející uzamykatelnou závoru?

Lesní cesty, jakož i cesty vedoucí do lesa, jsou účelovými komunikacemi ve smyslu § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, a vztahuje se na ně právo obecného užívání podle § 19 téhož zákona. Uzamykatelná, jakož i neuzamykatelná závoru na takových komunikacích pak představuje pevnou překážku, kterou je podle § 29, odst. 2 zákona o pozemních komunikacích možné na komunikaci umístit pouze na základě povolení silničního správního úřadu vydaného po projednání s vlastníkem komunikace a se souhlasem příslušného orgánu Policie České republiky. Povolení, které se vydává se správním řízením, lze vydat pouze za předpokladu, že nebude ohrožena bezpečnost a plynulost silničního provozu a že žadatel o vydání povolení zajistí na svůj náklad všechna potřebná opatření. Není vyloučeno, že silniční správní úřad (jímž je obecní úřad obce, na jejímž katastrálním území se cesta nachází) bude umístění závoru považovat současně za omezení veřejného přístupu na účelovou komunikaci, o kterém musí rovněž rozhodnout postupem podle § 7, odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb. („Příslušný silniční správní úřad může na návrh vlastníka účelové komunikace a po projednání s příslušným orgánem Policie České republiky upravit nebo omezit veřejný přístup na účelovou komunikaci, pokud je to nezbytně nutné k ochraně oprávněných zájmů tohoto vlastníka.“), neboť bude mít za to, že závoru brání vjezd i těm osobám, které nemají vjezd na lesní cesty zakázán ustanovením § 20, odst. 1, písm. g) lesního zákona. S ohledem na to, že závoru je současně stavbou podle zákona č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, je k jejímu umístění

zapotřebí rovněž stavební povolení, které vydá nejpravděpodobněji ve sloučeném územním a stavebním řízení příslušný stavební úřad.

2. Musí majitel (nájemce) lesa poskytnout klíč od takové závoru členům mysliveckého sdružení (honebního společenstva), kteří vykonávají právo myslivosti na lesních pozemcích, do kterých majitel (nájemce) omezil vjezd závorou?

Jak bylo uvedeno v odpovědi na předchozí otázku, jsou lesní cesty, jakož i cesty vedoucí do lesa, veřejně přístupnými komunikacemi ve smyslu § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, a vztahuje se na ně proto právo obecného užívání podle § 19 téhož zákona. Z tohoto práva je v případě lesních cest, které jsou na pozemcích určených k plnění funkcí lesa, ustanovením § 20, odst. 1, písm. g) lesního zákona vyloučen pouze vjezd a stání motorovými vozidly. Vjezd nemo-torovými vozidly (např. koňským povozem) na lesní cesty ze zákona možný je. Pokud silniční správní úřad předtím nerozhodl o omezení veřejného přístupu na účelovou komunikaci postupem podle § 7, odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., bylo by vhodné mysliveckému sdružení klíče od závoru poskytnout, aby se vlastník cesty vyhnul riziku, že se sdružení bude umožnění vstupu na komunikaci domáhat v soudním řízení. Nebude-li mezi vlastníkem komunikace a osobami vykonávajícími právo myslivosti dohodnuto jinak, bude se na osoby vykonávající právo myslivosti i po poskytnutí klíčů od závor v případě komunikací na pozemcích určených k plnění funkcí lesa i nadále vztahovat zákaz vjezdu a stání motorovými vozidly vyplývající z § 20, odst. 1, písm. g) lesního zákona, neboť možnost vjezdu a stání motorovými vozidly při výkonu práva myslivosti je podle § 20, odst. 7 lesního zákona podmíněna souhlasem vlastníka lesa.

Odpovědi zpracoval:
JUDr. Ing. Martin Flora, Dr.
Advokátní kancelář
Pásek, Honěk a partneři
Mendelova univerzita v Brně

Několik poznámek k vývoji pravomocí orgánů státní správy v letech 1990-2012 při hospodaření v lesích a k představám vlastníků lesů o podobě věcného záměru nového zákona o lesích

„Legislativní smršť je obrazné vyjádření pro vládní program ČSSD od roku 2000, který vyhlásil Miloš Zeman a realizoval Pavel Rychetský. Jeho cílem bylo dohnat zpoždění ČR při implementaci evropských předpisů.“ můžeme se dočíst v internetové encyklopedii o právu luridictum. Tamtéž se pak píše, že „Legislativní smršť přežila vládu ČSSD a trvá dodnes“.

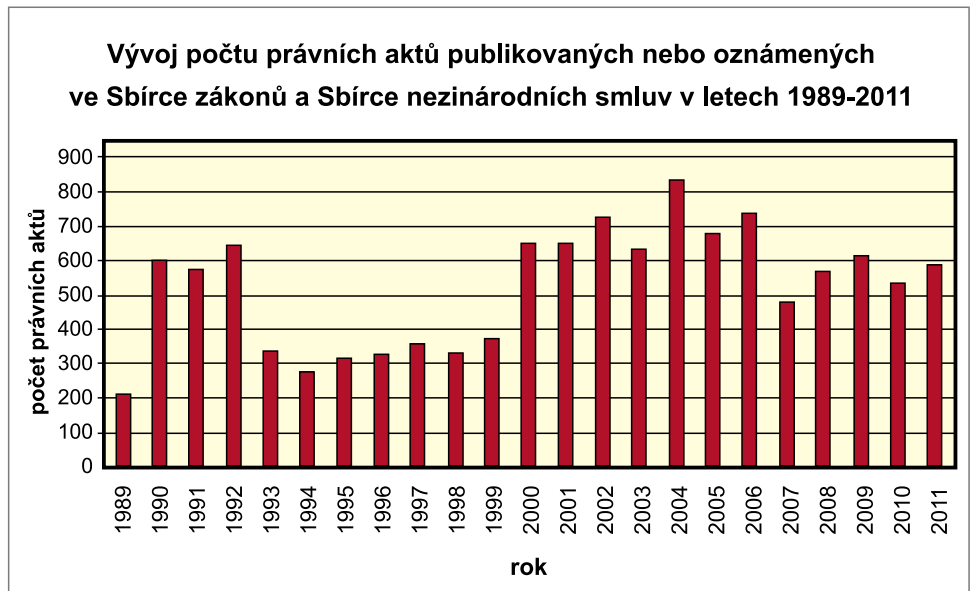
Citované konstatování je bohužel pravdivé. Analyzujeme-li údaje o počtu právních aktů publikovaných nebo oznámených ve Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv v letech 1989 až 2011, které jsou pro lepší přehlednost zařazeny do grafu č. 1, nelze si nevšimnout razantního zvýšení, k němuž v roce 2000 došlo, kdy se počet publikovaných právních aktů z (v té době již mírně nadprůměrných) 373 v roce 1999 skokově zvýšil na 649. Ačkoliv vrchol této erupce legislativní aktivity máme, doufejme, za sebou (došlo k němu v roce 2004, kdy bylo ve Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv

publikováno nebo oznámeno celkem 840 právních aktů), stále se průměrné počty publikovaných aktů pohybují mezi 500 až 600 ročně, tedy vysoko nad průměrnými hodnotami, jichž tvorba práva dosahovala v devadesátých letech po odeznění nutné porevoluční vlny změn, což představuje zhruba 1,4 právního aktu za jeden kalendářní den. Takový stav je bez jakýchkoliv pochyb vadný a není dlouhodobě udržitelný, neboť jeho důsledkem je významné oslabení právní jistoty i důvěry v právo a jedinou součástí právního vědomí se stává poznatek, že každému z nás může kdokoli v kdykoliv důvodně vytýkat protiprávní jednání, neboť s ohledem na množství platných pravidel, která jsou namnoze formulována zcela nejasně, nebo si dokonce odporují, naprosto není v lidských silách rozpoznat, jaké chování je vlastně právním řádem akceptováno.

Není úkolem tohoto příspěvku identifikovat a popisovat příčiny vzniku popsaného stavu. Jisté je, že legislativní smršť se

nevyhnula ani lesnímu hospodářství, byť problematika lesnictví zpravidla je (nepočítáme-li celonárodní polemiku o hospodaření v lesích Šumavy a věčnou diskusi na téma „výběrová řízení Lesů České republiky s. p.“) stranou společenské pozornosti. Platí dokonce, že v oblasti lesního hospodářství začala smršť zuřit ještě dříve, než v roce 2000, když její počátky můžeme datovat do doby bezprostředně následující po přijetí porevolučních změn ústavy ČSSR a zákona č. 61/1977 Sb., o lesích, jimiž byly vytvořeny podmínky pro to, aby les a lesní porosty mohly vlastnit nestátní subjekty. (Budiž připomenuto, že až do roku 1990 označovala ústava základní lesní fond za národní majetek a zákona č. 61/1977 Sb. o lesích, v § 13, odst. 3 stanovil, že veškeré lesní porosty na lesních pozemcích užívaných státní organizací bez ohledu na dobu jejich založení jsou ve vlastnictví státu.) Nebyla přitom

Graf č. 1

spojena jen s prostým nárůstem počtu pravidel, která je při hospodaření v lesích nutno respektovat, nýbrž též v postupném nárůstu počtu orgánů veřejné správy, které ve věcech hospodaření v lesích uplatňují veřejnou moc.

Již v roce 1991, tedy bezprostředně po zahájení restitučního procesu, přibyla ke struktuře orgánů státní správy lesního hospodářství Česká inspekce životního prostředí, nově zřízená zákonem č. 282/1991 Sb. Zákon byl připraven vládou Petra Pitharta v atmosféře zjevné nedůvěry v poctivost úmyslů nestátních vlastníků lesů, což bylo vyjádřeno i v důvodové zprávě k němu („Vrácením lesní půdy původním majitelům s právem na ní hospodařit, vznikne v podmínkách tržního hospodářství nebezpečí, že u těchto majitelů lesní půdy převládá snaha po maximálním zisku z lesa na úkor nezastupitelné ekologické funkce.“), čemuž odpovídala i skutečnost, že nově zřízené inspekci byla svěřena pravomoc k ukládání pokut ve výši v té době zcela nezvykle vysoké (až 2.000.000 Kčs, později Kč).

V roce 1992 byly lesy s přijetím zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, začleněny do věcné působnosti orgánů ochrany přírody, čímž není myšlena jejich působnost na územích podléhajících zvláštní ochraně (ta existovala již dříve), nýbrž nová všeobecná působnost založená skutečností, že všechny lesy bez rozdílu a výjimky byly v § 3, odst. 1, písm. b) zákona označeny za významný krajinný prvek s ochranným režimem popsaným v § 4 zákona, jehož nejviditelnějším projevem byla potřeba závazného stanoviska orgánu ochrany přírody ke schválení lesních hospodářských plánů.

V roce 1995 pak došlo k přijetí nového kodexu lesního práva, zákona č. 289/1995 Sb., lesního zákona, který v následujícím roce následovalo vydání celkem jedenácti vyhlášek k jeho provedení. Jakkoliv až nový lesní zákon odboural z českého lesního práva některé instituty a schémata, které si lesní právo neslo z doby svého vzniku i v období po listopadu 1989, došlo v řadě směrů k významnému zpřísnění některých pravidel pro hospodaření (např. snížení maximální velikosti holé

seče o 67 %), a to aniž by byla odbourána nesystémová dvoukolejnost státní správy představovaná paralelní existencí České inspekce životního prostředí a orgánů státní správy lesního hospodářství, nově označených za orgány státní správy lesů. V roce 2002 byl zákonem č. 134/2002 Sb. do trestního zákona zakotven nový § 181c upravující skutkovou podstatu trestného činu „poškození lesa těžbou“, kterým bylo za trestné označeno jednání každého, kdo, třeba z nedbalosti, těžbou lesních porostů provedenou v rozporu s právními předpisy způsobí vznik holé seče na ploše lesa větší než 1,5 ha. Činnost, do konce roku 1995 zcela legální (vytváření holých sečí do velikosti 3 ha, výjimečně 5 ha bylo do té doby možné) se tak během sedmi let stala kriminálním činem.

V roce 2004, spolu s přijetím zákona č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin, bylo České

inspekci životního prostředí svěřeno oprávnění ukládat pokuty každému, kdo svým jednáním nebo opomenutím ohrozí nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že „neplní povinnosti stanovené zvláštním právním předpisem“. Toto ustanovení spolu s některými rozhodnutími správních soudů představuje bíanco šek umožňující inspekci pokutovat kohokoliv, kdo porušil jakýkoliv zvláštní právní předpis (poznámka pod čarou odkazující na zákon č. 149/2003 Sb. podle ustáleného názoru Ústavního soudu není součástí právního předpisu a je tudíž možno ji ignorovat), jestliže inspekce dospěje k závěru, že tím došlo ohrožení nebo poškození životního prostředí v lesích. V témže roce pak byla přijata tzv. naturová novela zákona č. 114/1992 Sb. (zákona č. 218/2004 Sb.); pojednání o ní a jejích důsledcích by vystačilo na samostatný obsáhlý příspěvek.

V roce 2006 byla zákonem č. 222/2006 Sb. maximální výše sankce, kterou může Česká inspekce životního prostředí za naplnění některé ze skutkových podstat deliktů popsaných v § 4 zákona č. 282/1991 Sb. uložit, skokově zvýšena, a to o celých 400% z původních 2.000.000 Kč na nových 10.000.000,- Kč. To vše za situace, kdy samo Ministerstvo životního prostředí, plnicí vůči inspekci roli nadřízeného orgánu státní správy, konstatovalo, že množství tzv. nelegálních těžeb v lesích na území ČR vyvrcholilo v roce 1999 a od té doby setrvalo klesá (tento údaj byl převzat do usnesení vlády č. 9/2004). V roce 2009 došlo k vydání nového trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.), který do svého § 295 nejenže převzal dřívější definici dřívější skutkové podstaty trestného činu „poškození lesa těžbou“, nýbrž ji dále rozšířil pod novým označením „poškození lesa“. Trestného činu poškození lesa se nově dopustí každý, kdo byť i z nedbalosti, těžbou lesních porostů nebo jinou činností provedenou v rozporu s jiným právním předpisem způsobí, byť i připojením k již existující holině, vznik holé seče nebo způsobí závažné poškození lesa na ploše lesa větší než 1,5 ha, nebo provedl lesní porost pod hranicí zakmeně-

ní stanovené jiným právním předpisem na ploše lesa větší než 1,5 ha. Naštěstí se, mimo jiné i úsilím SVOL, podařilo zabránit tomu, aby do definice skutkové podstaty trestného činu poškození lesa byl zaveden princip sčítání sečí, který vycházel z logiky, že společenská nebezpečnost jednání vlastníka, kterému se díky nepozornosti při vyznačování těžby podařilo vytvořit tři samostatné a od sebe dostatečně vzdálené holé seče o velikosti 1,001 ha, je stejně vysoká jako jednání vlastníka, který vytvoří souvislou holou seč o velikosti 3,003 ha (Absurditu principu sčítání sečí lze ještě lépe doložit na příkladu překročení maximální povolené rychlosti – pokud by princip sčítání platil zde, bylo by nutno stav, kdy byl řidič čtyřikrát přistižen při jízdě v obci rychlostí 51 km/h, hodnotit stejně a se stejnou sankcí, jako kdyby byl v obci přistižen jen jednou při rychlosti 204 km/h).

V roce 2011 pak byl vydán zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, který účinky trestního zákona rozšířil i na právnické osoby, a to v případech, kdy znaky skutkové podstaty určitých trestných činů naplní jednání jejich statutárního orgánu, osoby pověřené výkonem řídicí nebo kontrolní činnosti nebo zaměstnance či osoby v obdobném postavení. Ke vzniku trestní odpovědnosti právnické osoby přitom postačí, že orgány právnické osoby neprovedly taková opatření, která měly provést podle jiného právního předpisu nebo která po nich lze spravedlivě požadovat, zejména neprovedly povinnou nebo potřebnou kontrolu nad činností zaměstnanců nebo jiných osob, jimž jsou nadřizeny, anebo neučinily nezbytná opatření k zamezení nebo odvrácení následků spáchaného trestného činu. Není ani nutno zjistit, která z fyzických osob jednajících jménem právnické osoby skutkovou podstatu trestného činu naplnila.

Tím legislativní smršť v oblasti lesního hospodářství zjevně nekončí. V roce 2012 je předpokládáno přijetí právního předpisu k realizaci nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřeva a dřevařské výrobky (nařízení o dřevu), přičemž je velmi pravděpodobné, že předpokládaný nový předpis přinese další posílení rozhodovacích a sankčních kompetencí orgánů státní správy v čele s Českou inspekcí životního prostředí a další zvýšení administrativní zátěže pro vlastníky lesů.

Očekávání vlastníků lesů

V této situaci začaly práce na přípravě věcného záměru nového zákona o lesích. Jaká očekávání s ním vlastníci spojují? Autor tohoto příspěvku učinil pokus o formulaci těch nejzákladnějších:

1. Při přípravě nového lesního zákona musí být respektován princip subsidiarity v jeho původním smyslu, vyjádřeném výstižně v encyklice Pia XI „Quadragesimo anno“ z 15.5.1931 „*To, co mohou jednotlivci provést z vlastní iniciativy a vlastním přičiněním, to se jim nemá brát z rukou a přenášet na společnost. Stejně tak je proti spravedlnosti, když se převádí na větší a vyšší společenství to, co mohou vykonat a dobře provést společenství menší a nižší. To má totiž pak za následek těžké poškození a rozvrat sociálního řádu. Neboť každý společenský zásah svým působením a svou přirozenou povahou má přinášet pomoc údům těla společnosti, nikdy je však nemá ničit a pohlcovat.*“ Jakákoliv státní ingerence v lesním hospodářství tedy vůbec nemá své místo tam, kde pro naplnění veřejného zájmu postačí nechat vlastníkům svobodu jednání a rozhodování.
2. Respektován musí být rovněž princip proporcionality, jehož význam pro právní stát opakovaně potvrdil Ústavní soud, např. v nálezu č. 405/2002

Sb.: „*Tato obecná zásada zahrnuje tři principy, respektive kriteria posuzování přípustnosti zásahu. První z nich je princip způsobilosti naplnění účelu (nebo také vhodnosti), dle něhož musí být příslušné opatření vůbec schopno dosáhnout zamýšleného cíle, jímž je ochrana jiného základního práva nebo veřejného statku. Dále se pak jedná princip potřeby, dle něhož je povoleno použít pouze nejšetnějšího - ve vztahu k dotčeným základním právům a svobodám - z více možných prostředků. Třetím principem je princip přiměřenosti (v užším smyslu), dle kterého újma na základním právu nesmí být nepřiměřená ve vztahu k zamýšlenému cíli, tj. opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí, jde-li o kolizi základního práva či svobody s veřejným zájmem, svými negativními důsledky přesahovat pozitiva, která představuje veřejný zájem na těchto opatřeních.*“ Aplikováno na případ nového lesního zákona – tam, kde se při použití principu subsidiarity ukáže být státní ingerence k naplnění veřejného zájmu nezbytnou, musí být z arzenálu možných prostředků k dosažení cíle vybrány ty, které ještě vedou k jeho naplnění, ovšem současně jsou maximálně ohleduplné vůči právům osob, k regulaci jejichž chování jsou používány. V tomto smyslu stojí za připomenutí, že právní normy zdaleka nejsou jediným nástrojem lesnické politiky, když neměně stejně významné, ne-li významnější, jsou nástroje mimoprávní, označované jako podpurné a zvelebovací.

3. V návaznosti na oba principy vlastníci očekávají, že nový lesní zákon významně posílí roli motivačních nástrojů na úkor nástrojů donucovacích a v této souvislosti zjednoduší a sjednotí stávající zcela roztržitý systém poskytování dotací a podpor v lesním hospodářství.
4. Dále je očekáváno, že lesní zákon umožní plné respektování čl. 11, odst. 4 Listiny základních práv a svobod („*Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.*“), jak jej vyložil Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 8/08-1 ze dne 8.7.2010: „*Smyslem čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod totiž je, že pokud je omezeno vlastnické právo v zájmu veřejném, v zájmu společnosti (tedy nikoli výlučně v zájmu vlastníka), je rozumné a spravedlivé, aby omezení vlastnického práva bylo vlastníku vykompenzováno tím subjektem, v jehož prospěch je k danému omezení přistoupeno, tj. společností (prostřednictvím státu). Nelze spravedlivě požadovat, aby „náklady“ společnosti nesl jen vlastník, jehož právní (vlastnická) sféra je omezována.*“
5. V oblasti úpravy státní správy lesů musí dojít k odstranění existující dvoukolejnosti, minimálně v tom smyslu, že Česká inspekce životního prostředí bude začleněna do struktury státní správy lesů a nebude představovat paralelně působící orgán řídicí se vlastními právními názory a postupy.

Základním a nezbytným předpokladem smysluplnosti příprav věcného záměru nového lesního zákona ovšem je předchozí schválení státní lesnické politiky, z níž bude věcný záměr vycházet a kterou bude realizovat. Do doby, než si sám stát jako nositel veřejných zájmů týkajících se lesů ve své státní lesnické politice ujasní, jaké tyto veřejné zájmy jsou a jakými nástroji mají být prosazovány, je příprava jakéhokoliv nového lesního zákona do značné míry střelbou naslepo. Sám věcný záměr roli jakéhosi náhradního kompendia státní lesnické politiky plnit nemůže.

JUDr. Ing. Martin Flora, Dr.
Advokátní kancelář
Pásek, Honěk a partneři
Mendelova univerzita v Brně

Proč certifikovat svůj les?

Silící snaha o udržení nebo zlepšení životního prostředí v druhé polovině 20. století se projevila i snahou o zvýšení ochrany lesů na celém světě. Jedním z projevů těchto snah byl v roce 1993 summit o životním prostředí v Rio de Janeiro, v Evropě pak ministerské konference k ochraně lesů. Na základě těchto jednání vznikly následně certifikační systémy sloužící k objektivnímu posuzování hospodaření v lesích, posuzování toho, zda je v nich

z výměry lesů v republice. V celém světě má sice svůj les tímto systémem certifikováno téměř 484 tis. vlastníků o celkové výměře 232 mil. ha lesů, nicméně v podílu certifikovaného lesa jsou mezi jednotlivými částmi světa značné rozdíly. Výzvou pro certifikační systém PEFC je výrazné rozšíření tohoto systému zejména do rozvojových zemí v tropických oblastech.

Certifikace lesů PEFC je v ČR prováděna prostřednictvím Českého systému certifikace lesů CFCS (Czech Forest Certification Scheme). Tento systém byl uznán mezinárodní Radou PEFC poprvé v roce 2001, v této době veškeré úkony spojené s certifikací provádělo Národní certifikační centrum při ÚHÚL v Brandýse nad Labem a certifikáty byly vydávány na dobu 5 let. Od roku 2006 pak povinnosti spojené s vydáváním certifikátu převzalo tzv. Sdružení Žadatel (Sdružení vlastníků a správců lesních majetků v ČR), které je žadatelem o mezinárodní certifikát PEFC pro celou ČR a je oprávněno vydávat dílčí certifikáty jednotlivým vlastníkům lesa – zájemcům o certifikaci. V loňském roce proběhla nová revize dokumentů CFCS

Ilustrační foto: Marek Kohout

hospodařeno trvale udržitelným způsobem, případně jestli není exploatačními těžbami nebo neodbornými zásahy životní prostředí poškozováno. Z velkého počtu vznikajících certifikačních systémů se v České republice i celém světě stal nejvíce využívaným systém PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes*) se sídlem v Ženevě, kdy např. v Severní Americe je tímto systémem certifikováno 147 mil. ha lesů, což je 60 % celkové výměry lesů, v Evropě pak 80 mil. ha lesů (33 % celkové výměry) a v ČR 1.883 tis. ha lesů, což je více než 71 %

a v současné době je dokončován proces schvalování těchto aktualizovaných a přepracovaných dokumentů Radou PEFC v Ženevě. Platit by pak měly od konce dubna, tímto termínem se otevírá další pětiletá etapa certifikace PEFC v ČR.

Certifikační systém PEFC je tedy již řadu let zavedený a funkční systém, osvědčující, že držitel certifikátu hospodaří v souladu s nejmodernějšími poznatky pěstování lesa i ochrany přírody a dodržuje všechny požadavky kladené na trva-

pokračování na str. 7. »

le udržitelné hospodaření. Pro vlastníka, který hospodář ve svých lesích sám, je tento certifikát ověřením toho, že i další generace majitele budou mít majetek s trvalou hodnotou, že tedy současný vlastník nehospodář na úkor dalších generací. Pro vlastníky státní, obecní, městské a velké soukromé, kteří mají ke správě svého majetku vytvořeny zpravidla nějaké organizace obchodního typu, je pak vlastnictví certifikátu PEFC důkazem toho, že organizace dodržuje všechny stanovené zákonné požadavky a je to i záruka dlouhodobě vyrovnaných výnosů z majetku. Pro všechny kategorie vlastníků je pak vlastnictví certifikátu PEFC dokladem o vysoké odbornosti a kvalitě správy daného majetku, které je ověřené nezávislými auditory.

Splnění kritérií certifikace PEFC s sebou ovšem nese kromě těchto výhod a potvrzení správnosti hospodaření i řadu povinností. Samozřejmostí a prvním požadavkem je dodržování všech zákonných ustanovení, které se k hospodaření v lesích vztahují, navíc k tomu přistupuje celá řada povinností a závazků, týkajících se jak vlastního hospodaření, tak i vztahu k zaměstnancům a dodavatelům prací. Jedná se např. o dodržování přírodě blízkých postupů při obnově lesa, preferování biologické ochrany lesů před ochranou chemickou, ponechávání doupných a významných stromů v porostech, udržování zaměstnanosti ve venkovských regionech a mnoho dalších opatření. Další povinností kladenou na účastníka certifikace je úhrada nákladů spojených s prováděním certifikace a to ve výši 2,- Kč/ha/rok, s tím, že majetky o výměře do 100 ha tento poplatek neplatí.

Otevřeně je nutno přiznat, že certifikace jako taková sama o sobě nepřináší žádnému vlastníkovi přímý finanční zisk. I když je v případě certifikovaných lesů dřevní surovina jednoznačně získávána trvale udržitelným způsobem, nepodařilo se dosud dosáhnout toho, aby tato dřevní hmota byla při prodeji alespoň v minimálním rozsahu finančně zvýhodněna, proti dřevní hmotě z necertifikovaných lesů. Přestože zejména velké dřevařské firmy mají jednoznačný zájem na tom, aby nakupovaly dřevní surovinu s certifikátem PEFC, nejsou ochotny toto dříví finančně zvýhodňovat. Jedinou skutečnou a nepopiratelnou výhodou certifikace PEFC pro vlastníka je fakt, že u velkých dřevařských firem je o certifikovanou hmotu zájem a v obdobích s přebytkem dříví na trhu je pak tato hmota lépe a s větší jistotou obchodovatelná. Vlastník má tedy vyšší záruku, že svoji certifikovanou dřevní hmotu velkým dřevařským firmám prodá. Co tedy nutí tyto dřevařské firmy k zájmu o certifikovanou surovinu? Je to požadavek trhu, zákazníků dřevozpracujících firem, odebírat jen ty výrobky ze dřeva, u kterých je surovina získávána legálním způsobem, bez nadměrného negativního vlivu na životní prostředí, tedy z lesů, kde se hospodář trvale udržitelným způsobem. Podpořit tuto zcela jistě správnou myšlenku je velice snadné, stačí se při nákupu dřevěných výrobků, nebo výrobků ze dřeva pocházejících (papír, obalový materiál) zajímat o to, odkud byla získána surovina na zhotovení výrobku a upřednostňovat při svých nákupech výrobky, kde je záruka nezávadného původu suroviny. Pro to, aby tento výběr byl pro zákazníky co nejjednodušší, je v rámci certifikace PEFC zaveden tzv. systém C-o-C, tedy řetězec evidencí a kontrol původu dřevní hmoty od skáceného stromu, až po konečný výrobek. Dokladem toho, že v rámci řetězce C-o-C bylo vše v pořádku a výrobek skutečně pochází z nezávadné suroviny je označení výrobku logem PEFC.

Na zákazníkově pak už zůstává jen sledovat, zda je tímto logem výrobek, který hodlá zakoupit, skutečně označen a takový výrobek pak při nákupu upřednostnit. Logo PEFC je mezinárodně standardizováno, má sice několik variant, aby mohly být logem PEFC označovány nejrůznější druhy zboží, nicméně základem každé varianty loga jsou právě tato čtyři písmena z názvu certifikačního systému.

Nákupem výrobků označených logem PEFC prospívá spotřebitel životnímu prostředí, podporuje nejen růst zdravých a krásných lesů, ale zároveň i hospodaření v nich, které není prováděno na úkor příštích generací.

Pro snazší orientaci spotřebitelů a přehled o výrobcích ze dřeva splňujících požadavky certifikace PEFC byl zřízen na stránkách www.pefc.cz odkaz „Katalog produktů“, kde jsou již v současné době umístěny první příklady těchto výrobků.

Ing. Jelínek Petr
odborný poradce SVOL

Ve zkratce

- 26. ledna** se uskutečnilo pravidelné zasedání republikového výboru SVOL. Vedle aktuálního vývoje legislativy související s hospodařením v lese, situace na trhu se dřívím a přípravy dotací do LH spolufinancovaných Evropskou unií po roce 2014 se jednání zabývalo problematikou Územního systému ekologické stability (ÚSES), jehož revize byla zahájena. SVOL se obrátil na náměstka ministra životního prostředí s žádostí o zapojení do pracovní skupiny na ministerstvu, která byla založena za účelem revize tohoto systému. (Ke dni uzávěrky zatím bez odpovědi – pozn. red.). Vlastníkům lesů SVOL doporučuje, aby sledovaly vývoj již ve fázi zpracování a připomínkování územních plánů jak na úrovni obce (místní a regionální ÚSES), tak na úrovni kraje (nadregionální ÚSES), a požadovali přesnou specifikaci případných omezení.

- Novela zákona o obchodu s reprodukčním materiálem a zachováním genofondu** – návrh novely zákony čeká na projednání ve vládě. V rámci meziresortního připomínkového řízení vyjádřil SVOL svůj zásadní nesouhlas s tímto návrhem. Za administrativně i finančně velmi náročné a zbytečně zatěžující vlastníky a správce lesních majetků novými povinnostmi označil zejména navrhované založení „Národního programu ochrany a reprodukce genofondu lesních dřevin“. Povinnosti, které pro vlastníky návrh zákona zaváděl, nebyly vyvázeny jejich finanční náhradou, zato jejich nesplnění, a to včetně drobných administrativních pochybení (jako např. nevedení řádné dokumentace o genetických zdrojích nebo evidence o poskytování vzorků, neoznámení konání sběru) hrozilo sankcemi až do výše 1 miliónu korun. Podobného názoru byly i některé další subjekty vyjadřující se k návrhu normy v rámci vnějšího připomínkového řízení a návrh tak před odesláním do vlády doznal řady zásadních změn.

- 13. března** proběhlo zasedání republikového výboru SVOL. Stežejním tématem byl avizovaný záměr Ministerstva zemědělství připravit věcný záměr nového zákona o lesích, příprava diskuse na téma Lesnické politiky a společenských funkcí lesů ve spolupráci se čtrnáctidenním Veřejná správa, nové programovací období evropských dotací, příprava celostátní konference SVOL a odborných akcí v roce 2012. Velká pozornost byla věnována otázce aktuální situace na trhu se dřívím, kontrolám měření dodávané hmoty a zákonům upravujícím pracovněprávní předpisy od 1. ledna 2012.

- 20. března** uspořádala nadnárodní sdružení vlastníků lesů a zemědělců CEPF, COPA-COGECA a ELO v Bruselu pracovní setkání s rakouskou poslankyní Evropského parlamentu Elizabeth Köstinger. Na programu jednání byl návrh Evropské komise k politice rozvoje venkova po roce 2013 na pozadí reformy Společné zemědělské politiky. K návrhu mají vlastníci zásadní připomínky, neboť hospodářské roli lesů nevěnuje patřičnou pozornost. Zástupci vlastníků požadují na evropské úrovni zvýšit podporu konkurenceschopnosti lesnického sektoru, zjednodušit administrativu, podpořit sdružování vlastníků lesů malých výměr, zakládání a fungování sdružení producentů, adekvátní kompenzace vlastníkům lesů za poskytované ekosystémové služby a za újmu v lesích dotčených environmentální legislativou. S názory vlastníků poslankyně Köstinger vyjádřila souhlas: „Pouze konkurenceschopný a ekonomicky udržitelný evropský lesnický sektor je schopen zajistit trvale udržitelnou produkci produktů a služeb, které od něj společnost vyžaduje“, a přislíbila vlastníkům podporu při projednání dokumentu v parlamentu.

- 21. března** prošla třetím čtením novela zákona č. 172/91, o přechodu některých věcí z majetku ČR do vlastnictví obcí. Připomínky, které k návrhu vnesla vláda, byly ve spolupráci s Ministerstvem obrany, Ministerstvem vnitra a předkladateli návrhu novely vypořádány v rámci komplexního pozměňovacího návrhu. S pozměňovacím návrhem vyjádřil souhlas také výbor pro veřejnou správu a regionální rozvoj, kterému byl návrh zákona přikázán k projednání. Podle schváleného návrhu přecházejí dnem 1. ledna 2014 do vlastnictví obcí nemovitě věci, které obce vlastnily ke dni 31. prosince 1949 a ke dni 24. května 1991 byly ve vlastnictví České a Slovenské Federativní Republiky. Další podmínkou je, že ke dni podání žádosti obce jsou pozemky ve vlastnictví České republiky, nenachází se na území vojenských újezdů, nebo v pásmu do 50 metrů od státních hranic ČR. Termín pro podání žádosti obce je stanoven na 31. března 2013. K seznamu vydávaných nemovitostí by se podle návrhu novely měla vyjadřovat vláda, a to v termínu do 30. září 2013. Návrh novely bude postoupen Senátu.

Bc. Marie Růžková

Z regionů

Setkání členů **Plzeňského regionu** se konalo **15. února** ve Stříbře. Pozvání mezi vlastníky lesů a lesáky přijali senátor za Chebsko a Tachovsko Mgr. Miroslav Nenutil, radní Plzeňského kraje Ing. Petr Smutný, zástupci Krajského úřadu v Plzni Ing. Stanislav Polák a Ing. Olga Jirmanová, vedoucí odboru ŽP MěÚ Stříbro Ing. Dana Rožánková a zástupce CHKO Český les Ing. Jiří Kadera.

Účastníci členské schůze byli seznámeni s připravovaným zákonem o Národním parku Šumava, změnami v CHKO Český les a procesem schvalování územních plánů obcí. Klíčovým bodem jednání byly příspěvky na hospodaření v lesích. V loňském roce byly vyplaceny dotace ve výši 27 mil. Kč, zaevidováno bylo cca 600 žádostí. Pro letošní rok schválila rada kraje 23 mil. Kč a limit na jednoho žadatele ve výši 1 mil. Kč.

Velkou diskusí vyvolala novelizace předpisů na úseku pracovněprávních vztahů od 1. 1. 2012, především otázka posuzování výkonu závislé pracovní činnosti na živnostenský list tzv. švarcsystému ze strany kontrolního orgánu. V rámci regionu proběhl na toto téma seminář 1. března v Kolinci.

Předsednictvo regionálního sdružení ve složení: předseda Ing. Václav Toman

(soukromý majetek B. Toman), místopředseda Ing. Petr Budka (Chodovka a. s.) a člen Ing. Stanislav Janský (SVSM Plzeň) obhájilo svůj mandát na další dvouleté období.

6. března proběhla v Děčíně první řádná členská schůze **Severočeského regionu** SVOL. Byla zároveň posledním jednáním regionální organizace pod vedením Ing. Pavla Filipa, který se rozhodl aktivní činnost v orgánech SVOL ukončit. Do předsednictva regionu byli opětovně zvoleni: za oblast Krušných hor Ing. František Vohralík z Městských lesů Chomutov, za miniregion Liberecka a středních Čech Ing. Petr Válek z Městských lesů Doksy. Nově tým posílil správce lesů města Ústí nad Labem pan Rostislav Rokos za centrum kraje. Předsedou regionu se stal ing. Válek.

Součástí programu regionální schůze byla aktuální informace ze společného obchodu SVOL, zkušenosti s aukcemi cenných sortimentů dříví v Rakousku, diskuse k novelizovaným předpisům, které se dotýkají hospodaření v lese, zpráva o rozpočtu a samozřejmě volba delegátů na celostátní konferenci SVOL.

Datum **6. března** si zvolila pro konání členské schůze také **Regionální organizace Jihomoravského kraje**. Na jednání byl přítomen Ing. Michal Beneš z oddělení vodního a lesního hospodářství OŽP Krajského úřadu, který pohovořil na téma krajských dotací (příspěvků na hospodaření v lesích). V roce 2011 se vracelo nevyčerpaných 1 300 tis. Kč, bylo podpořeno cca 220 žádostí za 25 mil., cca 60 žádostí bylo zamítnuto. Pro rok 2012 se počítá s financemi cca 20 mil., zatím je podáno 20 žádostí. Jsou připravována nová pravidla pro dotace na roky 2013-2019, vypuštěn byl dotační titul D, u dotačního titulu B byly odstraněny nevyužívané položky rekonstrukce lesních porostů (pro duplicitu) a opakovaná sadba, byla zavedena dvojí sazba na MZD, končí zpětné žádosti o dotace.

Pro letošní rok chystá region návštěvu lesního majetku v Kunštátě. Exkurze bude zaměřená na hospodářský les jako součást kulturní krajiny, v plánu jsou regionální střelby. Předseda regionu Ing. Jiří Neshyba zmínil také snahu uspořádat burzu cenných dřevin na MES v Rájci. Při volbě předsednictva regionu vyjádřili členové jednoznačně podporu jejímu dosavadnímu složení: předseda Ing. Jiří Neshyba (LMB), místopředsedové: Lukáš Hrdlička (Město Kunštát), Ing. Jiří Rozmahel (ML Moravský Krumlov).

9. března proběhla členská schůze **Východočeského regionu** SVOL v Novém Městě nad Metují. V rámci jednání vystoupil předseda SVOL ing. Kučera, který přítomné informoval o činnosti celostátního výboru SVOL a dále o připravovaných změnách v legislativě týkajících se hospodaření v lesích. Společný obchod SVOL za rok 2011 zhodnotil Ing. Václav Toman a zároveň podal informaci o plánu obchodu na rok 2012. V této části jednání vystoupili i dva zástupci dřevozpracujícího průmyslu se zájmem o spolupráci se SVOL, a to zástupce firmy Alfa Solnice a zástupci firmy Jilos Horka. S firmou Alfa Solnice již z iniciativy regionu SVOL funguje společný obchod regionální charakteru, Jilos Horka svou kapacitou pořezu (cca 150 000m3) patří již do zájmu celorepublikového společného obchodu. Místopředseda regionální sdružení pan Radomír Charvát podal zprávu o činnosti regionu v roce 2011 a přednesl návrh činnosti pro rok 2012. Regionální sdružení má v úmyslu uspořádat ve spolupráci s Výzkumnou stanicí Opočno seminář zabývající se vyhodnocením kvality sadebního materiálu a dále ve spolupráci s majetkem rodiny Kinských v Chlumci nad Cidlinou seminář v oblasti ochrany lesa. Odsouhlasen byl rovněž „výjezdní seminář“ do oblas-

ti Šumavy a na majetek Lesů a rybníků České Budějovice. Jednání byli přítomni i noví zájemci o členství ve SVOL z řad obcí. Předsednictvo regionální sdružení SVOL bude v roce 2012 pracovat i nadále ve stejném složení, neboť nové volby proběhnou začátkem roku 2013.

15. března se konala ve Velkém Meziříčí členská schůze **Regionální organizace SVOL Vysočina**, na kterém organizace zhodnotila uplynulý rok, diskutovala o aktuálních problémech a programu činnosti na rok 2012. Předseda regionu Ing. Jiří Svoboda (LDO Přibyslav) připomněl, že rok 2011 byl pro lesní hospodářství výjimečný rekordně vysokými cenami dřeva, způsobenými do značné míry spekulacemi kolem tendrů na práce pro státní podnik LČR, a mimořádně nízkým objemem nahodilé těžby. Vyjádřil obavu, že nárůst cen dřeva bude patrně následován jejich rychlým a významným pádem při sebemenším impulsu trhu a predikoval, že ekonomická situace vlastníků se zřejmě zhorší i v důsledku zdražení všech vstupů, zejména energetických, většího tlaku státního

aparátu na kontrolu dodržování zákonných předpisů, nebo snah orgánů ochrany přírody vytvářet další chráněná území.

16. března se v Písku sešli také členové **Jihočeského regionu**. Mezi sebou přivítali Ing. Janu Červenkovou z odboru životního prostředí, zemědělství a lesnictví Krajského úřadu Jihočeského kraje, která informovala o čerpání příspěvků na hospodaření v lesích v loňském roce a schváleném objemu prostředků pro letošní rok. V roce 2011 vyplatil Jihočeský kraj na těchto dotacích 30,1 mil. Kč, pro letošní rok je počítáno s částkou 28 mil. Z roku 2011 byly převedeny na rok 2012 žádosti ve výši 2,6 mil. Kč, takže pro letošní rok zbývá 25,4 mil. Kč. Limit na žadatele činí 500 tis., při podání žádosti budou požadavky všech žadatelů automaticky kráceny na 80%, převod neproplacených žádostí z jednoho roku do dalšího již nebude možný. Předseda regionu Ing. Jan Kalafut poté podal informaci o průběžném čerpání prostředků na lesnická opatření Programu rozvoje venkova 2007-13 a přípravě dalšího programovacího období. To sice počítá se zachováním dosavadních objemů, ale snížení až o 5% nelze vyloučit. Předpokládá se, že vlastníky preferovaná

opatření budou dotována v podobné struktuře: investice do lesů (lesnická technika, technické vybavení provozoven, lesnická infrastruktura), obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů, dále spolupráce vlastníků a nově i školkařské provozy. Volby potvrdily stávající složení předsednictva na další dva roky – předseda: Ing. Jan Kalafut (ML Tábor), členové: Ing. Václav Zámečník (LMP Písek), Ing. Josef Schoř (LARM České Budějovice), Ing. Vladimír Zíka (OSVL při obci Bernartice), Ing. Bedřich Navrátil (LM Český Krumlov).“

Informace Státního úřadu inspekce práce k záležitosti výkonu závislé práce

Ve vazbě na novou organizační úpravu a funkci úřadů práce a v souvislosti se změnami novely zákona o zaměstnanosti a zákoníku došlo od 1. ledna letošního roku k rozšíření kompetencí orgánů inspekce práce. Inspekce práce rozšiřuje své působení směrem k omezení zneužívání poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením a na kontrolu nelegálního zaměstnávání. V roce 2012 chystá mimořádné kontrolní akce zaměřené na oblast nelegální práce a pracovních vztahů, ale i zvýšené kontroly dodržování bezpečnostních předpisů při práci v lese a na pracovištích obdobného charakteru. Jak uvádí ve Zpravodaji Státního úřadu inspekce práce č. 1/2012 Ing. Jiří Harazim, inspektor odboru bezpečnosti práce tohoto úřadu, kontroly budou zaměřeny na stav používaných technických zařízení (motorové řetězové pily, dopravní prostředky, lanovky, atd.), na vybavení osobními ochrannými pracovními prostředky a jejich používání, používání prostředků první pomoci včetně vybavení nezbytnými pracovními pomůckami, na dodržování bezpečných pracovních postupů při těžbě, soustředování, manipulaci, skladování a odvoz vytěženého dříví. SVOL proto připravuje v první polovině května pro majitele a správce lesů odborný seminář k dané problematice, místo semináře: Jihlava, termín a lektorské zajištění bude upřesněno, podrobnosti budou uvedeny na www.svol.cz

(redakce)

Informace Státního úřadu inspekce práce k záležitosti výkonu závislé práce (plné znění)

Nelegální práci definuje zákon o zaměstnanosti (§5 písm. e) jako **výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovní vztah**, resp. cizincem bez povolení (nebo v rozporu s povolením) k zaměstnání nebo k pobytu (v případech, kdy je povolení příslušnými právními předpisy vyžadováno) je nelegální prací.

„**Švarcsystém**“ (nazývaný tak po svém „objeviteli“ podnikateli Miroslavu Švarcovi, který jej v 90. letech minulého století začal jako první systémově používat) je z pohledu pracovního práva **nelegální zaměstnávání formou zastření faktického pracovního vztahu jinou smlouvou**.

Závislou práci definuje zákoník práce (§2 odst. 1) jako práci, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně (jedná se o tzv. pojmové nebo též hlavní znaky závislé práce). Z výkonu závislé práce pak jako důsledek vyplývají podmínky, za kterých je závislá práce vykonávána (§2 odst. 2) závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti

zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.

Zároveň podle zákoníku práce (§3) platí, že **závislá práce může být vykonávána výlučně v základním pracovním právním vztahu**, přičemž základními pracovními vztahy jsou pracovní poměr (založený pracovní smlouvou) a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr (těmi jsou dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti).

Z uvedeného vyplývá, že pokud výkon práce fyzickou osobou splňuje současně všechny pojmové znaky závislé práce definované v ust. §2 odst. 1 zákoníku práce a fyzická osoba tuto práci vykonává za podmínek uvedených v ust. §2 odst. 2 zákoníku práce, může fyzická osoba tuto práci vykonávat výlučně v pracovních vztazích podle zákoníku práce.

Ustanoveními §§2 a 3 zákoníku práce a § 5 písm. e) zákona o zaměstnanosti není a priori vyloučen výkon práce na základě smluv uzavřených podle obchodního, popř. občanského zákoníku, ovšem za předpokladu, že na základě těchto smluv nebude vykonávána práce naplňující znaky závislé práce. (Nejčastěji se v této souvislosti setkáváme se smlouvou o obchodním zastoupení, mandátní smlouvou, smlouvou o zprostředkování, smlouvou o dílo.) Práce vykonávaná na základě těchto jiných (ne – pracovních) smluv např. formou jednorázových bytí i opakujících se zakázek, při kterých dodavatel prací používá své vlastní pracovní prostředky (kancelář, výpočetní techniku apod.) a nepodléhá pokynům objednatele práce ohledně pracovních postupů a pracovní doby, zakázek poskytovaných tímto způsobem více firmám, apod. (například práce daňového poradce, externí účetní, různé obory poradenství) znaky závislé práce nenaplňuje a je možno ji vykonávat i v obchodněprávním nebo občanskoprávním smluvním vztahu. Podpůrnou informací pro posouzení výkonu závislé práce je také skutečnost, zda u objednatele díla pracují na totožných pozicích vedle osob pracujících na základě obchodní smlouvy i zaměstnanci objednatele s pracovními smlouvami nebo dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Pro úplnost je třeba konstatovat, že k tzv. zastřenému výkonu závislé práce tedy může docházet pouze v případě, že dodavatelem díla (obchodním zástupcem, mandatářem, zprostředkovatelem, zhotovitelem díla, potenciální „zaměstnanec“) pro druhou smluvní stranu (zastoupeného, mandanta, objednatele díla, resp. potenciálního „zaměstnavatele“) vykonává. Rozhodující přitom je, zda se jedná o výkon tzv. závislé práce či nikoli.

Zdroj: Státní úřad inspekce práce
12. 3. 2012
www.suilp.cz

Připravujeme:

17. 4. celostátní konference SVOL s tématem „Lesnická politika a náměty vlastníků lesů do věcného záměru nového zákona o lesích“, Pelhřimov

26. 4. seminář „Pěstování vánočních stromků v podmínkách Pošumaví“, Hrádek u Sušice

21. - 26. 5. exkurze pro členy SVOL do Polska – Bělověžský prales, Mazurská jezera

20.6. seminář „Ochrana listnatých a smíšených kultur herbicidy“, Chlumeck nad Cidlinou

11. - 14. 9. exkurze „Hospodaření v lesích se zvláštním zřetelem na ochranu přírody“ – CHKO a NP Šumava, exkurzní lokality v ČR, Německu a Rakousku

Ze schůze regionu Vysočina. Foto: archiv SVOL.

Ing. Jiří Svoboda informuje o činnosti regionu. Foto: archiv SVOL.

Zájemci o členství ve SVOL jsou vítáni. Pro další informace se obraťte na naši kancelář v Pelhřimově, nebo navštivte webové stránky www.svol.cz.

Vydává: Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, K Silu 1980, 393 01 Pelhřimov, IČO 45035652, tel./fax: 565 324 203, e-mail: info@svol.cz. Vychází 3x ročně v nákladu 2000 ks. Odpovědný redaktor: Marie Růžková; za obsah příspěvků ručí autoři. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod evidenčním číslem MK ČR E 17027.